

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 440/2013-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti E., Cyprus, zastúpenej advokátkou JUDr. A. H. R., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 13 C 213/2011-1234 zo 14. marca 2012 v časti, ktorou bolo rozhodnuté o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy konania, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti E. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. marca 2012 doručená sťažnosť spoločnosti E., C. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 213/2011-1234 zo 14. marca 2012 v časti, ktorou bolo rozhodnuté o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy konania.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že ako žalobkyňa sa na okresnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 213/2011 na základe žaloby z 29. septembra 2008 domáha proti S. (ďalej len „žalovaný“) zaplattenia sumy 23 183 243,64 €.

Podaním zo 16. decembra 2011 sťažovateľka podľa § 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) navrhla, aby do konania namiesto nej vstúpila spoločnosť D., Cyprus (ďalej len „spoločnosť D.“).

Podľa vyjadrenia sťažovateľky 4. januára 2012 žalovaný podľa § 141a OSP okresnému súdu navrhol, aby bola „žalobcovi“ uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 5 % zo žalovanej sumy, čo predstavuje sumu 1 159 162,18 €.

Na základe návrhu sťažovateľky zo 16. decembra 2011 okresný súd uznesením zo 16. januára 2012 rozhodol o zámene účastníkov konania na strane žalobcu, a to tak, že pripustil, aby do konania namiesto sťažovateľky vstúpila spoločnosť D.

Sťažovateľka uviedla, že okresný súd uznesením č. k. 13 C 213/2011-1234 zo 14. marca 2012 v jednom výroku opravil svoje uznesenie zo 16. januára 2012 (o zámene účastníkov konania) a v druhom výroku uložil „žalobcovi“ povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 1 159 162,18 € v lehote 30 dní od doručenia uznesenia.

Sťažovateľka dodala, že jej sťažnosť pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje len voči výroku (a tým aj adekvátnemu odôvodneniu) uznesenia okresného súdu zo 14. marca 2012, ktorým bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania. Sťažovateľka uviedla, že uznesenie okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o zámene účastníkov konania, nebolo

ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu právoplatné. Zároveň dodala, že uznesenie okresného súdu v časti, ktorou bola „žalobcovi“ uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania a proti ktorému v zmysle § 202 ods. 3 písm. q) OSP nie je odvolanie prípustné, nadobudlo právoplatnosť 23. februára 2012.

Sťažovateľka namietala, že uznesenie okresného súdu je v napadnutej časti nedostatočne odôvodnené, čo podľa jej názoru spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na § 141a OSP, podľa ktorého všeobecný súd môže žalobcovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu, uložiť povinnosť zložiť preddavok na trovy konania. Podľa názoru sťažovateľky je všeobecný súd povinný tento predpoklad, a teda či u žalobcu nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu, skúmať a v uznesení sa ním náležite zaoberať. Sťažovateľka vyslovila názor, že v napadnutom uznesení okresného súdu absentuje akákoľvek zmienka o tom, či tieto predpoklady na postup podľa § 141a OSP sú splnené a na základe čoho okresný súd k vyslovenému záveru dospel. Podľa jej názoru okresný súd tieto podmienky vôbec neskúmal, pričom dodala, že na tejto skutočnosti nemení nič ani to, že súdny poplatok za návrh na začatie konania bol riadne zaplatený. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na to, že tento súdny poplatok bol v dôsledku postúpenia pohľadávky zaplatený inou osobou. Sťažovateľka taktiež argumentovala aj tým, že podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov je potrebné skúmať v každom štádiu konania, a dodala, že oslobodenie sa nevzťahuje na právneho nástupcu a že u každého je potrebné túto podmienku skúmať osobitne. Okrem toho poukázala na to, že k uloženiu preddavkovej povinnosti došlo v štádiu konania, keď dochádza k zámene účastníkov na strane žalobcu, a teda že nie je zrejmé, ktorému subjektu bola táto povinnosť uložená.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že uznesením okresného súdu č. k. 13 C 213/2011-1234 zo 14. marca 2012 v časti týkajúcej sa povinnosti zložiť preddavok na trovy konania bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, namietané uznesenie v uvedenej časti zrušil a vec

vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a okresnému súdu uložil povinnosť zaplatiť jej náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,50 €.

Sťažovateľka súčasne podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde žiadala, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a aby odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu. Tento návrh sťažovateľka odôvodnila tým, že nezložením preddavku jej podľa poslednej vety § 141a ods. 1 OSP hrozí zastavenie konania alebo realizácia výkonu rozhodnutia, čo by pre ňu znamenalo neodčiniteľnú ujmu, pričom druhej strane žiadna ujma nehrozí. Zároveň doplnila, že neodloženie vykonateľnosti namietaného uznesenia by pre ňu znamenalo väčšiu ujmu, než aká by mohla vzniknúť iným osobám v prípade vyhovenia jej návrhu na odklad vykonateľnosti označeného rozhodnutia. Súčasne dodala, že tento jej návrh nie je ani v rozpore s dôležitým verejným záujmom.

Sťažovateľka súčasne poukázala na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 112/2012-13 zo 7. marca 2012, keď ústavný súd v takmer totožnej veci prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namietala porušenie svojho práva na spravodlivý proces uznesením okresného súdu č. k. 13 C 213/2011-1234 zo 14. marca 2012 v časti, ktorou bolo rozhodnuté o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a OSP.

Podľa § 141a ods. 1 OSP navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložení povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví.

Z citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku jednoznačne vyplýva, že ak sťažovateľka povinnosť uloženú okresným súdom v podobe zloženia preddavku nesplní, pričom odporca na základe splnenia zákonných podmienok nie je takou povinnosťou viazaný, okresný súd v zákonnej lehote konanie zastaví. To znamená, že právnym dôsledkom nespĺnenia povinnosti sťažovateľky je skončenie konania pre nesplnenie jej procesnej povinnosti.

Podľa názoru ústavného súdu je v posudzovanom prípade zrejmé, že napadnutým uznesením okresného súdu k neprípustnému zásahu do označených práv sťažovateľky dôjsť nemohlo. Samotné vydanie napadnutého uznesenia, ale ani nadobudnutie právoplatnosti tohto uznesenia nemá totiž bez ďalšieho za následok stratu prístupu k súdu pre sťažovateľku. K takýmto dôsledkom by totiž mohlo dôjsť až prípadným vydaním uznesenia o zastavení konania v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP (obdobne pozri napr. II. ÚS 129/2012, I. ÚS 196/2013).

Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že konanie vedené na tamojšom súde pod sp. zn. 13 C 213/2011 nebolo dosiaľ právoplatne zastavené.

Na rozdiel od uznesenia o povinnosti zložiť preddavok v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP proti uzneseniu o zastavení konania je prípustné odvolanie a vo vzťahu voči prípadnému nepriaznivému potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu prichádza do úvahy aj podanie dovolania, a to s prihliadnutím na dôvod uvedený § 237 písm. f) OSP. V rámci odvolacieho konania, ako aj v rámci dovolacieho konania proti prípadnému potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu o zastavení konania bude mať sťažovateľka možnosť uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažnosti podanej ústavnému súdu. Všeobecné súdy preto v takomto prípade budú mať možnosť skúmať, či prípadné zastavenie konania pre nezaplatenie preddavku na trovy konania je v danom prípade zlučiteľné s tými právami, porušenie ktorých sťažovateľka touto sťažnosťou namieta (napr. IV. ÚS 278/2013).

Za týchto okolností ústavný súd považuje podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za predčasné, keďže sťažovateľka bude mať v ďalšom priebehu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 213/2011 k dispozícii účinné právne prostriedky na ochranu svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

K odôvodneniu svojho rozhodnutia považuje ústavný súd za nevyhnutné dodať, že je pravdou, že v obdobnej veci sťažovateľky bolo rozhodnuté *nálezom sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012, v ktorom ústavný súd vyslovil porušenie práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru, ku ktorým došlo uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 13 C 270/08-938 z 9. januára 2012. V tomto prípade bola, tak ako v namietanej veci, sťažovateľke uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania. Ústavný súd však upriamuje pozornosť na to, že v danej veci išlo o ojedinelý (menšinový) názor jedného zo senátov ústavného súdu, ktorého ojedinelosť preukazuje aj neskoršie uznesenie toho istého senátu (I. ÚS), ktorý v obdobnej veci uznesením sp. zn. I. ÚS 440/2012 z 3. októbra 2012 (teda po vydaní nálezu vo veci I. ÚS 112/2012) sťažnosť už meritórne neposudzoval, ale ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne aj I. ÚS 196/2013, IV. ÚS 278/2013).*

Nad rámec uvedeného ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľky o tom, že z napadnutého uznesenia okresného súdu jej nie je jasné, komu bola uložená „preddavková povinnosť“, teda či jej alebo spoločnosti D. ako jej právnej nástupkyňi, poukazuje na svoje skoršie rozhodnutie č. k. II. ÚS 182/2012-19 z 21. júna 2012. Predmetným rozhodnutím ústavný súd sťažnosť spoločnosti D. (ústavnému súdu doručenej 23. mája 2012, teda takmer dva mesiace po podaní sťažovateľkinej sťažnosti, pozn.) pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 13 C 213/2011-1234 zo 14. marca 2012 v časti výroku o uložení povinnosti „žalobcovi“ zložiť preddavok na trovy konania (predmet konania totožný ako v prípade sťažovateľky, pozn.) odmietol ako

podanú zjavne neoprávnenou osobou. Ústavný súd v tomto rozhodnutí okrem iného konštatoval: „... sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť v čase, keď konanie o návrhu žalobcu E. na pripustenie zámeny účastníkov na strane žalobcu za sťažovateľku nie je právoplatne skončené, teda námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy právoplatným uznesením okresného súdu č. k. 13 C 213/2011-1234 sa na ústavnom súde mohla účinne domáhať len spoločnosť E.“ Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v označenom rozhodnutí dáva sťažovateľke jednoznačnú odpoveď na to, komu okresný súd namietaným uznesením uložil „preddavkovú povinnosť“.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky vrátane návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia nerozhodoval.

Tiež nebol právny dôvod na pripustenie ďalšieho účastníka konania na strane okresného súdu, ako to listom zo 6. marca 2013 žiadal S.

Na základe týchto skutočností ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013